

νὰ πικράνω ἔνα φίλο μου, ποῦ ἀγαπῶ τόσο καὶ ποῦ μὲ δουλεύει μὲ τέτοια πίστη. Μὰ ἔλα πάλε ποῦ εἶναι περίστασες, ποῦ ὅσο κι' ἐν πανένεσι θέλη νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ φίλο του, δὲ μπορεῖ νὰν τὸ κάμηρ καὶ Παπσάς καὶ Βεζύρης ἐν εἴναι.

«Τὸ ἔδιο παθαίνω κ' ἄγω σῆμερα. Μὲ μεγάλη μου λύπη σου λέω, πῶς δὲ μπορώ ν' ἀνακατευθῶ στὴ δουλεὺς ποῦ μὲ παρακαλεῖς. Αὐτὰ τὰ πράματα εἶναι δουλεὺς τοῦ Καδῆ καὶ κάμηρ μ' ἐκεῖνον καλά. Τί ἔξουσια ἔχω ἄγω στὰ τέτοια; Δὲ φτάνει ποῦ γιὰ μεγάλο σου γατάρι ἔχειλασα μὲ φορά τὸ Νόμο καὶ σ' ἀρπάξαι κρυφά ἥπ' τοῦ Καδῆ τὰ χέρια; Νὰ χαλάσω καὶ δεύτερη φορά τὸ Νόμο δὲ γίνεται, δὲν πάτει, μολονάτι θέλω πολὺ νὰ εὐχαριστήσω τὸν καλό μου τὸν καπετάνιο.

«Μ' ἀρῷ τοῦτο εἰν' ἥπ' τὸ ἀδύνατα, ἔκουσε, καὶ θέλης τὴ συνοική μου. Εἶναι συνοική φίλου κι' ἔχθρου ποῦπαθεῖς κ' εἶδε πολλὰ στὴ μακρυνή του τὴ ζωή. Ξέχαστης τὴ γανούμασσα σου! Μὴν! τρόπες τὴ ζωή σου γιὰ μὲ παλιογυναῖκα! Εἶναι πολύτιμη, καὶ πιὸ πολὺ σὲ μένα, ποῦ σου ἐτοιμάζω κανούμαρτες δόξεις μὲ τὸν πόλεμο τοῦ Χουρσίτη. Ξέχαστης τὴ Νετζιμπέ καὶ κάμηρ μόνα νὰ τικίσουμε, κ' ἄγω τοῦ ταξίδιο ἀπὸ τώρα χίλιες σὲ καίνη στὸ πλάσιο Χαρέμι τοῦ Ηασσά...

(Ξεκοίζοντας τὸ γράμμα).

«Ε! φτάνει πιά, συγχίνουμε... τὰ μάτια μου δὲ |θέλω νὰ τὰ λερώνω πιὸ πολὺ μὲ τὰ γραψίματα του! Βεζύρη, μήπως νόμισες τοὺς ἔλλοντας τὰν κ' ἐσένα καὶ τοὺς προτείνεις πράματα, ποῦ στὰ προσώπατ;

|χλιών

τὸ κρύμα φέρνεις ποῦ ἵστι ποτὲ δὲν τὸ γνωρίζεις;.. Λοιπὸν ἔρνιέται δὲ Πασσᾶς τὴ Νετζιμπέ νὰ σώσῃ κ' ἡ κόρη ἡ βεργολυγερτή χωρὶς καμμιά ψούθεια θὲ παιδεύτη μὲ θάνατο!.. «Α στὴ δικῆ της θέση ζμουν ἔγω, θὲ νῦλεγα πῶς προτιμῶ τὸ Χάρο παρὰ γρεώστης στὸν Ἀλῆ... μὲ ἡ κακομοίρα ἐκείνη δὲν εἶναι κρίμα νὰ χρῆσται τὴ ζηλευτή της νειότη; Καὶ δημοσίευθή! κ' ἐμένα ποῦ μποροῦσα νὰ τὴ γλυτώσω, ἐλεύθερος ἐν ἔμουνα, δὲ Βεζύρης γιὰ νὰ μὲ σώσῃ, μ' ἀρπάξαι καὶ μ' ἐκλεῖσε ἰδὼ πέρα. «Ω! λυτρώμες χειρότερος κι' ἀπὸ ποιγή ἀκόμα.

ΦΩΝΕΣ *(μακριὰ ἀπ' ἕξω)

Χτυπάτε τὴ Χανούμισσα! Τὴ Νετζιμπέ στὸ λάκκο!

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

Θεέ μου! οἱ φωνὲς αὐτὲς τί νὰ σημαίνουν τάχι; «Ἄγη, τ' ὄνομά της ἔκουσε, κ' μὲ γελοῦν τ' αὐτιά

|μου;

«Ω! γέβακια γελάστηκα...

ΦΩΝΕΣ (πιὸ κοντά)

Τὴ Νετζιμπέ στὸ λάκκο!

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

«Ω! τώρα πόσο θᾶθελα νὰ πῦ πῶς γελασμένος εἴμαι καὶ πελά! «Ω θεέ, σάνη πυρωμένο βόλι τὰ λόγια τους περάσανε μέσ' τὰ μυαλό μου, κ' |έγουν αίματωμένο κι' ἁσθιστὸς χράξει μέσ' τὸ νῦν μου τὸ φερέρι τους νόημα!..

ΦΩΝΕΣ (κοντά)

Στὸ θάνατο, στὸ λάκκο!

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

Θεέ μου, εἰν' ἀδύνατο αὐτὸν νὰ τὸ βαστάξω τὸ φερέρι τὸ βαστανό (Γονατίζει) γι' αὐτὸν γενα- |τισμένος, θεέ μου, σὲ παρακαλῶ συγιώσηση νὰ δώσης

στὸ πλάσμα σου τ' ἀδύνατο, ποῦ θέλησε νὰ μείνῃ ἀκλόνητο στὴν πίστη του, χωρὶς νὰ λογαριάσῃ τὴ σάρκας τὴν ἀσθένεια, καὶ νικημένος τώρα συγιώσηση ἡ ἀργηστής γονατιστὸς ζητάει!

(Τρέχει στὸ παράθυρο τοῦ Φρουρίου)

Σταθῆτε, ποῦ πηγαίνετε! Τὴ Νετζιμπέ ἀφήστε! Γίνουμε Τούρκος... γίνουμει... ἀρνοῦμει τὸ Θέσι μου, λατρεύω τὸν Προφήτη σας καὶ προσκυνῶ του, φτάνει καὶ Νετζιμπέ ἐλεύθερη νὰ μείνῃ καὶ δική μου!

«Ε! σεῖς, πῶς δὲν ἀκούετε; . μὴ σέρνετε τὴν κόρη ποῦ ἀγαπῶ... Αφήστε την... Γίνουμει Τούρκος,

[εἴπα.

Θεέ μου! δὲν ἀκούνι αὐτοὶ καὶ προχωροῦν, τὴ σέρνουν, τὴ σέρνουν στὸ θάνατο... τὴ σέρνουν... ὡς θεέ μου.

(πέφτει λιγοθυμιομέρος).

ΣΚΗΝΗ VII

·Α λι λι α γή

(Τόπος στὸ Γιάννινα ἔξω ἀπὸ τὸν Προμαχῶνας. Μιαίνει δὲ Καδῆς καὶ στρατιῶτες μὲ μόσμον πολύν. Στὴ μέση τους δὲ Νετζιμπέ μὲ ξέπλεκα μαλλιά καὶ χωρὶς γυαμάνι).

ΚΑΔΗΣ

Καθῆκο, φίλοι, λυπηρό μάζε ἔφερε δῶ θλούν. Τὸ ζέρω πῶς καθένας σας μέσ' τὴν καρδιά του [νοιώθεις συρπάθεια γιὰ τούτη δῶ τὴν ςμούρη καὶ λύπη, γιὰ τὸ ζεύηρα τὰ νειάτα της· καὶ γιὰ τὴν δύορ- |φιά της, μὲ πάλι ἡ εὐσπλαγχνία σας μ' ὄργη πρέπει νὰ συίγη, τὰν τὸ σκεφθῆτε τὸ κακό, ποῦ ἔκχυες ἡ κακούργα. Επάτησε τοὺς νόμους μας κι' ἐπρόδωσε τὴν πίστη γιὰ μιὰν ἀγράπη ζηνούη. Τὸ κρῆμα εἶναι μεγάλο, κι' εἰν' ἡ ποινή του δὲ θάνατος. «Ας σφίξουμε τὴν |καρδιά μας κι' ἡ εκδικήσουμε φριχτὰ τὴν προσθολὴ ποῦ ἔγινη στοὺς νόμους τοῦ Προφήτη μας! «Οποιος πιστὸς δὲ ἔρθη!

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Νὰ παιδεύτῃ μὲ θάνατο!! Ή ζηνούη στὸ λάκκο!

NETZIMPIE

«Ω! οἱ ἀπαίσιες φωνές, δύοποι γυναικεῖς στὸν γυναικεῖς σύλλογοι σύριγματα! καὶ σὺ, δυστυχομένη, στοὺς λύκους μέσα, στὰ θεριά της θέλεις, τί γυρεύεις; Τί ἔκαμες κι' αὐτοὶ ἔδω σὲ λυσσαρισμένοι θέλουν νὰ σου τὴν πάρουν τὴ ζωή;.. Τὶ ἔκκαμε, θεέ μου! ἀγάπησα ἔνα πλάσμα σου μὲ τρέλλα, μὲ λαχτάρα. «Ελα, Καρέττε, πρόβαλε ἔστι, ὡς ἀετέ μου, καὶ λύτρωσε τὸ ταξίδι σου ἀπ' τοῦ φονικής τὰ χέρια. τὴ Νετζιμπέ σου γλύτωσε, ποῦ σ' ἀγαπάσεις ἀκόμη! «Αλλοίμονο, δὲν ἔρχεσαι· ποιὸς ξέρει, ποῦ καὶ σένα τὲ ἔχουνε οἱ ἀτίμοις κλεισμένοι, σκοτωμένοι! Γι' αὐτὸν δὲν ἔρχεσαι, γι' αὐτό... ἀλλιώς κοντά σου |θέσουν.

Περίμενε μὲ, έρχουμει, Καρέττε, ἄγω σὲ σένα· δὲ θὲ σ' ἀρίστω μοναχό, θὲ ψώλη, τὲ εὐτυχία! ζευγκρωμένοι σάνη πουλιά καὶ μέσ' τὸν τάφο ἀκόμα. «Αν δημως εἰν' ἐλεύθερος, κι' ἐνῷ καλὴ τὸ ζέρεις. πῶς μὲ σκοτώνουν σύμμερχ, δὲν ἔρχεσαις ἀπὸ οόδο;.. «Α! δχι, εἰν' ἀδύνατο... θέρχοτανε... Μιὰ τέτοια ίδεν, ἢν ἔριτεύουνταν στὴν κεφαλή μου μέσα, θὲ μ' ἔκκαμε στὸ θάνατο νὰ πάω μὲ τρομάρα. Δὲν ἔχω τέτοια δύναμη νὰ χαίρουμει, ποῦ ἔκεινος ἔγκλυτωσε ἥπ' τὸ θάνατο... ζουλεύω, νατί, ζουλεύω!

ΚΑΔΗΣ

«Ελα λοιπόν, τί μουρμουράζες; Έμπρός, έμπρός, ζε |πίσμε.

(Οἱ στρατιῶτες βάζουν τὴ Νετζιμπέ στὴ μέση καὶ συνοδεύει ξεκατέραις δρόγα δρόγα, ἐνῷ δὲ Νετζιμπέ λέγει τὰ διπερνά αὐτὰ λόγια.)

NETZIMPIE

«Εφτάσεις ἀλλοίμονο ἡ στερνή, ἡ φοβερή μου ώρα! Παπούδα, σ' ἀποχαιρετῶ, Βουνά, κ' ἐσένα Λίμνη, ποῦ στὰ ψηλά σου ἔπαιζα καλάμια ἄγω παιδάκι, ποῦ τριγυροῦν τοὺς δύχτους σου, καὶ σ' ἀργυροῦ |νερά σου, πούδαν γιλιαδίδες μέσα τους φορές σγουρά μαλλιάκια, κ' ἐσένα, Λίμνη, χρίνω γιεί, κ' ἐσένα, πλανε

[Κόσμε!

«Εχεις καὶ σύ, Καρέττε, γιεί, ἐν ζήτη... κι' ἐν ἀγα- |πήσης καὶ δεύτερη στὸν κόσμο αὐτόν, ἥπ' τὰ φίλια σου |κράτα

κανένα δυό γιὰ φυγικό καὶ στέλνε τα σ' ἐμένα ποῦ τόσο σὲ ἀγαπησού. Στὸ κρεβό μου μυημά, θὲ νὰ μοῦ φέρουν ζεστασικά, Καρέττε, τὰ φίλια σου!

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Στὸ θάνατο ἡ ζηνούη. Ή Νετζιμπέ στὸ λάκκο!

(Βγαίνουν)

ΤΕΛΟΣ

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΔΙΧΩΣ ΖΩΗ

·Αγαπητὲ Νομιᾶ,

«Ακούσεις μιὰς ξομοιόγενης μου, κι' η ζούσκεις πόσις μιλάω σιωστά, τύπωσε τὰ λόγια μου νὰν τὰ διαδίκτους κι' ἔλλοι, καὶ μάλιστα τὰ παλικάρια, ποὺ μόλις μπαίνουνε στὴ ζωή κι' οὐλακά μπροστά στὰ μάτια τους φάνουνται βουνά.

«Αν τούχαινε λοιπὸν νέκας γίνεται παραλή, σὰν τὸν κακημένο τὸν Εὐγενίδη, κι' ἀγαποῦσα καμιά, ὅχι τόσα πλούσια σὰν κι' ἐμένα, κι' ἔλεγχα τοῦ πατέρα μου πώς θὲ τὸν πάρω, κι' δὲ πατέρας μου μ' ἀπαντοῦσε «δὲ σ' ἀφήνω, γιατί δὲν ἔχεις δύσους παραδεῖς ἔγουμε καὶ μέσι», ζέρεις τί θέκανε; Θέφηντα τὸν πατέρα μου νὰ μετράσει καὶ νὰ λαζάει τοὺς παραδεῖς του, καὶ θὲ φηγόμενα, μαζί μ' ἔκεινη π' ἀγκαπούσα, στὴ ζωή μέσα μου καὶ οἱ τέτοιοι. Ζηγούστους διλωσιδόλους, πρέπει νὰ διδιάζουνε μιὰ φράγητερα τὴ γωνιά καὶ νάφρινουν τὴ θέση τους σὲ ἔλλοις, ζειντανοίς καὶ παλικαράδες.

